

РЕШЕНИЕ

№ 20503

гр. София, 11.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 28 СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния
състав:

Председател: АНДРЕЙ КР. Г.

при участието на секретаря Диана Г. Димитрова
като разгледа докладваното от АНДРЕЙ КР. Г. Гражданско дело №
20231110102346 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 235 ГПК.

Образувано е по искова молба на А. Г. А. срещу „Креди Йес“ ООД, с
която са предявени претенции за признаване за установено по отношение на
ответника, че ищецът не е обвързан от договори за потребителски кредит №
64729/12.12.2022 г. и № 868147/28.06.2022 г. между страните като нищожни
поради липса на реквизит, евентуално – от клаузата на чл. 8 от договорите,
която предвижда неустойка за неосигуряване на поръчител, и за осъждане на
ответника да върне на ищеца недължимо платени въз основа на посочените
клаузи два пъти по 135,28 лева

В исковите молби (към първоначалното дело по реда на чл. 213 ГПК е
присъединен иска по гр. дело № 2360/2023 г. на Софийския районен съд), се
твърди, че между страните са сключени два договора за потребителски кредит
с №№ 64729/12.12.2022 г. и 868147/28.06.2022 г., като и по двата се
предвиждало на ищеца да се отпуснат 500 лева кредит за връщане на 27
вноски при непосочен годишен процент на разходите. Твърди се, че в чл. 6 от
договора било предвидено задължение на ищеца да осигури обезпечение чрез
банкова гаранция, ипотека или поръчител до 3 дена след отпускане на
кредита, като ако е посочен поръчител, той трябва да работи поне от 6 месеца
на трудов договор при заплата поне 600 лева, да не е изтеглил други кредити
и други. Твърди се, че по всеки от кредитите ищецът бил заплатил 635,28
лева. Договорът се оспорва като недействителен поради оформянето му с
шрифт с кегел, по-малък от посочения в закона – 12 пункта, и поради
неправилно посочване на годишния процент на разходите, който не включвал
неустойката по договора, а и същият процент бил по-голям от законово

допустимия. Клаузата за неустойка се оспорва като неравноправна, тъй като предвиждала прекомерен размер на задължението за несъществено изпълнение. Поддържа се и че договорите са сключени имат това съдържание, защото ищецът бил притиснат от материални грижи. Претендират се разноски.

В законоустановения срок е подаден отговор от ответника – „Креди Йес“ ООД, с който предявеният иск се оспорва като неоснователен. Признава се, че между страните са сключени посочените от ищеца договори за кредит. Поддържа се, че уговореният договор за кредит е с годишен процент на разходите 49,052 %, като договорът има всички реквизити по закона и ищецът се е съгласил с него. Поддържа се, че неустойките по договора не следва да се включват в годишния процент на разходите, тъй като се дължали при неизпълнение. Твърди се, че са ясно посочени дължимите се вноски за погасяване на кредита, има погасителен план, като ищецът бил предварително уведомен, че може да дължи неустойка. По отношение на клаузата за неустойка се поддържа, че същата не е недействителна, тъй като ищецът се е запознал с нея и не е възразил. Поддържа се, че и по двата кредита са платени всички дължими се суми, вкл. неустойките. Иска се отхвърляне на исквете. Претендират се разноски.

Като разгледа доказателствата по делото с оглед твърденията и възразенията на страните съдът намира за установена следната фактическа обстановка:

С доклада по делото съдът е обявил за безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че между страните е сключен договор за потребителски кредит № 64729/12.12.2022 г., по който на ищеца са отпуснати 500 лева за връщане на 27 вноски и в договора е посочен годишен процент на разходите 49,052 %; че между страните е сключен договор за потребителски кредит № 868147/28.06.2022 г., по който на ищеца са отпуснати 500 лева за връщане на 27 вноски и в договора е посочен годишен процент на разходите 49,052 %; че и по двата договора ищецът е погасил задълженията си предсрочно – съответно на 19.12.2022 г. и на 01.07.2022 г.

Съгласно чл. 6 от договор за паричен заем № 868147/28.06.2022 г. (на лист 53 от делото) изпълнението му следва да бъде обезпечен с поръчители, отговарящи на условията по чл. 10, ал. 2, т. 1 от Общите условия към договора за заем и с едно от следните обезпечения по избор на заемателя: ипотека върху недвижим имот, особен залог върху движимо имущество, банкова гаранция, или ценна книга, издадена в полза на заемотателя, като заемателят е избрал последното. Съгласно чл. 8 от договора за паричен заем (на лист 53 от делото) в случай, че заемателят не предостави обезпечение или същото не отговаря на поставените от кредитора изисквания, заемателят дължи неустойка в размер на 335,44 лева, които се изплащат разсрочено с вноските, установени според погасителния план. С отговора на исковата молба (на лист 33 от делото) ответникът е признал, че ищецът му е платил 112,19 лева от неустойката по чл. 8 от договора.

В отговора на исковата молба ответникът поддържа, че кредитът става

по-рисков, ако не се предостави обезпечение кредитът, поради което е уредено представянето на такова – банкова гаранция или поръчител /л.34, страница втора/.

Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза, прието в съдебното заседание на 11.09.2023 г. (на лист 74 от делото), изложено писмено на лист 62 – 63 от делото) общият размер на заплатените от ищеца суми на ответното дружество по договор № 868147/28.06.2022 г. е 635,28 лева, като в тази част съдът кредитира заключението напълно като логично и последователно. От тях ответникът е отнесъл за плащане на главница 500 лева, за договорна лихва – 23,09 лева, и за неустойка – 112,19 лева, като ищецът е погасил предсрочно задълженията си по кредита на 01.07.2022 г. При изчисление на ГПР въз основа на посочените в договора параметри, същият възлиза на 49,35 %. Ако при изчисление на ГПР се добави и сумата от 112,19 лева, платена като неустойка, ГПР възлиза на 91,77 %. Годишният лихвен процент е в размер на 40,08 %. В тази част съдът също кредитира експертизата като логична и безпротиворечива. По отношение на договор № 641729/12.12.2022 г. вещото лице посочва в заключението си, че общият размер на заплатените от ищеца суми на ответното дружество по този договор е 635,28 лева, от които ответникът е отнесъл за погасяване на главница 500 лева, на договорна лихва – 23,09 лева, и на – 112,19 лева, като ищецът е погасил предсрочно задълженията си, твърдени от ответника, на 16.12.2022 г. Ако при изчисление на ГПР по договор № 641729/12.02.2022 г. се добави и сумата от 112,19 лева, платена като неустойка, ГПР възлиза на 91,77 %. Годишният лихвен процент е в размер на 40,08 %. При разпита си в съдебно заседание, проведено на 11.09.2023 г., вещото лице посочва, че лихвата по кредита на ден е 0,55 лева на ден, като от усвояването на кредита до пълното плащане по него са минали три дни. И в тази част заключението е логично и съдът го кредитира. Съдът изцяло не кредитира заключението в частта, че договорната лихва по кредита е била 23,09 лева на третия ден след отпускането му, тъй като това заключение изцяло противоречи на възприетото от вещото лице за лихва от 0,55 лева на ден, което следва да прави за три дена лихва от 1,65 лева, която съдът приема, че се дължи.

Съгласно заключението на съдебно-техническата експертиза, прието в заседанието на 11.09. 2023 г. (на лист 74 от делото), в писмен вид на лист 64 – 66 от делото, печатните текстове на договора за паричен заем № 868147, сключен на 28.06.2022 г. между „Креди Йес“ ООД и ищеца са набрани на шрифт „Cambria Math“ кегел на шрифта от 12 пункта, което отговаря на минимума по закон.

Въз основа на така установените факти съдът намира следното от правна страна:

Предявени са два кумулативно съединени иска за установяване на нищожност – съответно на целия договор за кредит между страните, с правна квалификация чл. 124, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД и чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПКр и чл. 19, ал. 1 ЗПКр; евентуално – само на клаузата за неустойка поради неосигуряване на поръчител с квалификация по чл. 124, ал.

1 ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. първо и трето ЗЗД, чл. 146, ал. 1 ЗЗП във връзка с чл. 143, ал. 1, т. 5 ЗЗП, и чл. 10а, ал. 2 и 4 ЗПКр и чл. 19, ал. 1 и 4 ЗПКр, и съединен с всеки от двата установителни иска кумулативен осъдителен иск за връщане на платеното по нищожните клаузи с правна квалификация чл. 34 ЗЗД.

Първият установителен иск се уважава, ако съдът установи, че между страните е сключен договор за кредит, който е оформен в документ с кегел на шрифта, по-малък от 12 пункта, или пък е посочен годишен процент на разходите по такъв начин, че на практика е налице липсата му, или пък последният е неправилно изчислен поради невключване в него на разходи, които е следвало да се включат. Евентуалният установителен иск за нищожност на клауза за неустойка се уважава, ако се установи уговаряне на такава, и че същата или противоречи на присъщите обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция, или е в прекомерен размер с оглед на обезпечаваното вземане, а ответникът може да установи индивидуално уговаряне, в който случай второто основание няма да се разгледа от съда.

Кумулативно съединеният осъдителен иск се уважава при уважаване на някой от двата главни иска и доказване, че е платена сума, равна на неустойката по кредита.

По иска за недействителността на договорите за кредит между страните с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД и чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПКр и чл. 19, ал. 1 ЗПКр:

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаградения от всякакъв вид, в това число тези, дължими на посредници за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определение с Постановление на Министерски съвет. Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен.

От анализа на цитираните разпоредби се налага извод, че годишният процент на разходите (ГПР) е част е същественото съдържание на договора за потребителски кредит, въведено от законодателя с оглед необходимостта за потребителя да съществува яснота относно крайната цена на договора и икономическите последици от него, за да може да съпоставя отделните кредитни продукти и да направи своя информиран избор. След като в договора не е посочен действителния ГПР, това води до неяснота за потребителя относно неговия размер и не може да се приеме, че е спазена нормата на [чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК](#).

В настоящия случай от събраните по делото доказателства се установява, че съгласно чл. 8 от сключените между ищеца и ответното дружество договори при непредоставяне на обезпечение по договора (под формата на гарант/и заедно с ипотека върху недвижим имот, особен залог върху движимо имущество, банкова гаранция или ценна книга, издадена в полза на заемотателя), заемателят е следвало да заплати неустойка на заемотателя.

Прочитът на съдържанието на посочената клауза и съпоставянето с естеството на сключения договор за паричен заем, налага разбирането, че по своето същество тя представлява скрито възнаграждение за кредитора. Изискванията, които посочената клауза от договорите възвежда за потребителя, са на практика неосъществими за него, особено предвид обстоятелството, че последният търси паричен кредит в сравнително нисък размер. Предвид това, не само правно, но и житейски необосновано е да се счита, че потребителят ще разполага със съответна възможност да осигури гарант/и по кредита, заедно с ипотека върху недвижим имот, особен залог върху движимо имущество, банкова гаранция, или ценна книга, издадена в полза на заемотателя. По този начин, поставяйки изначално изисквания, за които е ясно, че са неизпълними за заемателя, заемотателят цели да се обогати. Същевременно, заемотателят не включва т. нар. от него „неустойка“ към договорната лихва, дължима по кредита, нито към ГПР, като по този начин заобикаля нормата на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Именно предвид гореизложеното, то съдът счита, че вземането за неустойка на практика представлява скрито възнаграждение за кредитора.

Тъй като това е така, и тъй като няма данни договорът за кредит да е можело да бъде сключен без посочената клауза, то същата е условие за отпускане на кредита с посочената в договора лихва, което означава, че неустойката следва съгласно § 1, т. 1 ЗПКр да се включва в общите разходи по кредита и да формира част от ГПР. Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза, ако при изчисляване на ГПР по двата договора за потребителски кредит се включи и неустойката за непредоставяне на обезпечение, ГПР по всеки от тях е в размер на 91,77 %. Предвид изложеното, настоящият съд приема, че е налице пълно разминаване между посочения в договорите ГПР и действителния такъв, съответно между посочената в договорите дължима сума за заплащане и действително дължимата в края на заемния период, поради което договорите за потребителски кредит са недействителни на основание чл. 22 ЗПК.

Предвид изложеното, съдът намира, че договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, поради непосочване в него на действителния размер на ГПР, съответно и нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД.

Поради основателността на главните икове за нищожност на сключените договори, съдът не дължи произнасяне по евентуалните икове за нищожност на клаузите за неустойки в тези договори.

По осъдителните икове с правно основание чл. 34 ЗЗД:

Съгласно чл. 23 ЗПК когато договорът за кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Съгласно заключението на съдебно-счетоводната експертиза ищецът е заплатил по всеки от двата договора за кредит сума в размер на 635,28 лева, от които главница в размер на 500 лева, лихва в размер на 23,09 лева и неустойка в размер на 112,19 лева. Поради това, че сключените договори са недействителни, ищецът дължи заплащане само на чистата стойност на кредитите, т.е. по всеки от кредитите дължи единствено сумата от 500 лева, и съответно исковете за осъждане на ответника да плати получената в повече сумата от 135,28 лева по всеки от договорите са основателни и следва да бъдат уважени в пълен размер.

Относно разноските:

При този изход на спора право на разноски има ищецът на основание чл. 78, ал. 1 ГПК. Със списък на разноските на лист 56 ищецът претендира заплащане на разноски в производството както следва: държавна такса в размер на 210 лева – държавни такси по гр. дело 2360/2023 г. и гр. дело 2346/2023 г.; 200 лева – депозит за съдебно-техническа експертиза; 350 лева – депозит за съдебно-счетоводна експертиза, и 2000 лева – адвокатско възнаграждение. Ответникът с отговора на исковата молба е направил възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение, което съдът намира за основателно. Съдът намира за нужно да посочи, че Наредбата за минималните адвокатски възнаграждения не обвързва българските съдилища, поради това, че е приета от колективен орган на адвокатурата без нормативен контрол в противоречие с практиката на Съда на ЕС и чл. 101, ал. 1 и 2 ДФЕС (вж. Решение по съединени дела C-427/16 и C-428/16 ЧЕЗ електро България), поради което предвид действителната правна и фактическа сложност на делото на ищеца се дължи заплащане на сумата от 500 лева адвокатско възнаграждение. На ищеца следва да се присъдят и 760 лева за внесените по делото такси и разноски.

Така мотивиран, Софийският районен съд, 28. състав,

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от А. Г. А. установителен иск с правна квалификация чл. 124, ал. 1 ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД и чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПКр и чл. 19, ал. 1 ЗПКр по отношение на „Креди Йес“ ООД, че сключените между А. Г. А., с ЕГН: *****, и постоянен адрес: гр. С., ул. „С. С.“ № **, ет. *, и „Креди Йес“ ООД, с ЕИК: 200688545, и адрес на управление: Хасково, ул. „Лозарска“ № 12, договори за потребителски кредит № 64729/12.12.2022 г. и № 868147/28.06.2022 г., **са нищожни.**

ОСЪЖДА на основание чл. 34 ЗЗД „Креди Йес“ ООД, с ЕИК: 200688545, и адрес на управление: гр. Хасково, ул. „Лозарска“ № 12 **да заплати** на А. Г. А., с ЕГН: *****, и постоянен адрес: гр. С., ул. „С. С.“

№ **, ет. *, **270,56 лева** (двеста и седемдесет лева и 56 стотинки) – недължимо платени суми по обявените за нищожни договори за потребителски кредит № 64729/12.12.2022 г. и № 868147/28.06.2022 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК „Креди Йес“ ООД, с ЕИК: 200688545, със седалище и адрес на управление: гр. Хасково, ул. „Лозарска“ № 12 да **заплати** на **А. Г. А.**, с ЕГН: *****, и постоянен адрес: гр. С., ул. „С. С.“ № **, ет. *, сумата от **1260 лева** (хиляда двеста и шестедест лева) – разноси в производството.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от получаване на препис от страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____